

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

15 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători - Boico Victor, Catan Liliana, Toma Nadejda, Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul în anulare declarat de către adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului Militar al Diviziei Rezervă de Pușcași nr. 26 Altai din 22 martie 1945, în cauza penală în privința lui,

Pînzari Nicolai xxxi, născut în anul
xxxxxx,

Dolinschii Grigorii xxxxx, născut în anul
xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

26 ianuarie 2021 – 15 martie 2021

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei Rezervă de Pușcași nr. 26 Altai din 22 martie 1945, *Pînzari Nicolai* și *Dolinschii Grigorii* au fost condamnați în baza art. 54-10 alin.(2) din Codul penal al RSSU și în baza art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943, pentru concurs de infracțiuni al pedepselor aplicate, la pedeapsa definitivă de 20 ani munci silnice, cu privarea de drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, *Pînzari Nicolai* și *Dolinschii Grigorii* au fost declarați vinovați și condamnați pentru faptul că, au făcut agitație antisovietică trăind pe teritoriul sovietic ocupat temporar din satului Șuri, RSSM și având o atitudine ostilă față de puterea sovietică și activiștii satului, în luna iulie 1941, în timp ce trupele armatei române au intrat pe teritoriul satului, în mod organizat i-au întâmpinat și au salutată venirea acestora, au nimicit portretele conducătorilor statului sovietic, au calomniat partidul și puterea sovietică, au participat la arestarea și maltratarea activiștilor din sat. De asemenea, *Pînzari*, fiind înrolat în armată și în timp ce încărcău lemne pe platformă și-a exprimat nemulțumirea față de mâncare, instigându-i pe soldați să nu primească hrana oferită.

Potrivit materialelor dosarului penal, în cadrul ședinței de judecată, *Pînzari Nicolai*, a declarat că nu recunoaște infracțiunile imputate, toată viața el

împreună cu părinții săi s-au ocupat cu prelucrarea terenurilor, careva lucrători plătiți nu au avut, dar cu toate acestea ei trăiau bine. Pe timpul instaurării puterii sovietice pe el și pe tatăl său nu i-au deposedat de avere, însă în sat ei oricum erau considerați culaci. În 1941, când în satul lor au venit trupele armatei române, el nu a arestat activiștii satului, comuniști sau evrei, nu i-a bătut și nici nu i-a împușcat. Vina sa constă doar în aceea că atunci, când ofițerul român l-a trimis pe el să îl aducă pe fostul adjunct al președintelui consiliului sătesc pe nume Botnari, însă nu l-a bătut, nici pe el și nici pe alți săteni. Când a fost înrolat în armata roșie nu a făcut nici un fel de agitație între soldați, nu a întimpinat armata română cu pâine și sare, doar a ieșit să se uite cum aceștia intră în sat, pentru el nu avea nici o importanță care anume armată vine în sat și care va fi puterea la conducere.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul *Dolinschii Grigorii*, a declarat că nu recunoaște infracțiunile imputate, or vina sa este doar în aceea că el a fost chemat de către ofițerul român să se ducă să repare transportul, iar după ce l-a reparat, anume acesta l-a trimis pe el după activiștii satului Andriuhova și Pînzari Grigorii, ceea ce a și făcut, după care i-a dus pe câmp, pentru ce anume nu cunoaște. Critici defăimătoare la adresa puterii sovietice nu a răspândit, lui îi este totuna pe timpul cărei puteri politice va trăi. Portretele conducătorilor sovietici nu a distrus.

3. *Procurorul General Adjunct Roșioru Mircea*, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței, cu încetarea procesului penal în privința lui *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii* cu reabilitarea acestora.

În susținerea celor menționate, procurorul indică că, *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii* au fost condamnați pentru fapte neconfirmate în ședința de judecată, nu a fost dovedit caracterul contrarevoluționar al acțiunilor inculpaților, deoarece afirmațiile lor nu conțineau chemări la lichidarea, subminarea sau slăbirea puterii de stat ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, după cum prevede dispoziția art. 54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU, fiindu-i încălcat flagrant dreptul lui la un proces echitabil, cauza fiind examinată în lipsa unui apărător, deși participarea acestuia era obligatorie, ce constituie un viciu fundamental care a afectat sentința pronunțată.

În temeiul cu art.3 al Legii RM nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii*, urmează a fi reabilitat.

4. *Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei*, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul

procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Colegiul penal constată că, la examinarea cauzei, condamnatul nu a fost asistat de un apărător, învinuirea nu a fost prezentată și susținută de un acuzator de stat, iar instanța de judecată nu a supus analizei și aprecierii în coroborare declarațiile lui și probele administrate în dosarul respectiv, fondându-și, astfel, hotărârea de condamnare pe presupuneri.

De asemenea, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, având dreptul singură să se apere și să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Potrivit sentinței, Tribunalul Militar a considerat că, prin acțiunile sale inculpații *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii* au comis infracțiunile prevăzute de art. 54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU – agitația și propaganda antisovietică, și art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943 – complice din rândurile cetățenilor la aplicarea violenței împotriva populației civile, condamnându-i pentru cumul de infracțiuni și stabilindu-le pedeapsa în baza art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943.

Conform art. 3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „activitate contrarevoluționară”.

Astfel, condamnarea lui *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii* pentru activitate contrarevoluționară, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece sentința de condamnare în privința acestuia, a fost pronunțată în lipsa probelor, precum și în lipsa apărătorului, fiindu-i încălcat condamnatului dreptul la apărare și la un proces echitabil, de fiind stabilită vinovăția pentru fiecare din infracțiunile imputate, precum și ilegal aplicată pedeapsa penală.

Reieșind din cele constatate și reținând prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speță motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească de condamnare a lui *Pînzari Nicolai și Dolinschii Grigorii* în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU și în baza art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6)

Cod de procedură penală și reabilitarea acestuia.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentinței Tribunalului Militar al Diviziei Rezervă de Pușcași nr. 26 Altai din 22 martie 1945, privind condamnarea lui *Pînzari Nicolai xxxx și Dolinschii Grigorii xxxxxx*, în baza art. 54-10 alin. (2) din Codul penal al RSSU și în baza art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lor la răspundere penală și dispune reabilitarea acestora, în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana

Toma Nadejda

Guzun Ion